

ROGER JIMÉNEZ MONCLÚS, president de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 12/2019 els membres del Consell de la Informació de Catalunya en reunió plenària de data 10 de juliol de 2019 (CIC) van adoptar per unanimitat el següent acord segons la documentació de l'expedient:

“Expedient núm. 12.2019

ASSUMPTE: Amb data 8 de maig de 2019 la presidenta i representant legal de SOS RACISME CATALUNYA envia al Consell de la Informació de Catalunya una queixa referida a la possible vulneració de diversos principis del Codi deontològic de la professió periodística en l'article "Los adeptos de una cofradía islamica senegalesa se hacen con el control del *Top Manta* en España". La informació, signada per Juan José Fernández, va ser publicada al diari El Periódico el 23 de febrer del 2019 a l'edició online i el 24 de febrer d'aquest mateix any a la portada de l'edició impresa.

L'Associació considera que la informació que proporciona l'article vulnera drets fonamentals, recollits en la Constitució Espanyola, els criteris 1, 2, 3, 5, 9, 10, 12 del Codi deontològic de la professió periodística, les recomanacions 02 i 03 de l'Annex B del Codi, així com la recomanació de l'Annex F.

ANTECEDENTS

L'escrit de SOS RACISME CATALUNYA considera que la informació publicada al diari El Periódico proporciona informació descontextualitzada i falsa, criminalitza els venedors ambulants i no respecta la presumpció d'innocència. De la mateixa manera, critica que el periodista no utilitzi fonts contrastades i que contribueixi a mostrar una imatge estereotipada de la comunitat senegalesa i Mourid. Tenint en compte aquests aspectes, l'associació sosté que l'article vulnera els següents criteris del Codi:

Criteri 1. Informar de manera acurada i precisa: Es denuncia la manca d'informació acurada i precisa en l'article. SOS Racisme considera que l'autor de l'article no consulta les fonts necessàries per proporcionar informació contrastada. Així mateix, creu que inclou opinions en qualitat d'informació veraç.

Criteri 2. Evitar prejudicis per informacions sense prou fonament: L'article cau en injúries i difamacions que lesionen la dignitat de la comunitat senegalesa, ja que s'afirma que controlen el negoci de la venda ambulants i a través d'ella blanquegen capitals. Aquestes informacions són considerades per SOS Racisme com informacions sense prou fonament. Així mateix, es posa en relleu la negligència del periodista de no donar opció de rèplica a les persones afectades que es van posar en contacte amb ell per demanar-li que no es publicués la informació.

Criteri 3. Rectificar els informacions incorrectes: En el document es fa referència a un altre article, titulat "Top manta: información frente a descalificaciones" i

publicat a El Periódico el 5 de març de 2019, per indicar que en ell no es rectificquen les informacions incorrectes del primer article, tot i haver estat desmentides per Bidayatul Xitma. Tampoc es considera que es faci prou autocrítica en aquest article, malgrat les crítiques rebudes.

Criteri 5. Citar les fonts i preservar el secret professional: Es posa en qüestió la decisió de l'autor de l'article de no citar les fonts policials consultades. Per SOS Racisme això no és necessari, ja que aquest tipus de fonts compten amb mesures de seguretat pública al seu servei. De la mateixa manera, facilitar les fonts ajudaria a determinar l'origen de les informacions publicades. L'associació crítica que el periodista s'hagi precipitat a publicar informacions que encara són "matèria d'investigació policial", tal com s'exposa en l'article "Top manta: información frente a descalificaciones".

Criteri 9. Respectar el dret a la privacitat: La queixa denuncia que la informació no respecti el dret a la privacitat dels venedors ambulants, ja que posa al descobert detalls de la seva vida privada i espiritual. Tampoc té en consideració la seva situació de vulnerabilitat a causa de circumstàncies d'irregularitat administrativa.

Criteri 10. Salvaguardar la presumpció d'innocència: El document de SOS Racisme lamenta que no salvaguardi la presumpció d'innocència dels venedors ambulants i es presentin les informacions presentades per la policia com certes. Es considera per tant que l'article emet un judici sobre els venedors sense donar al lector l'opció de posar-lo en qüestió.

Criteri 12. Respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral: D'acord amb la queixa, la informació no respecta la dignitat de les persones, ja que ha ajudat a reforçar estereotips i prejudicis respecte a l'Islam sense sentit de justícia o respecte cap a les persones i comunitats afectades.

Finalment, la queixa indica la vulneració de la recomanació 02 de l'Annex B del Codi (Transparència i Rigor a internet), ja que considera que el diari ha utilitzat la difusió de rumors falsos a través d'aquesta peça periodística per captar l'atenció de els lectors i obtenir beneficis econòmics; i de la recomanació 03 (Participació i supervisió activa a internet), perquè el mitjà no modera els comentaris dels usuaris a la notícia i permet la publicació d'intervencions per part dels usuaris que inciten la islamofòbia. Igualment, el document esmenta la vulneració de l'annex F del Codi (Recomanació sobre la cita de nacionalitats i ètnies), atès que l'article revela detalls de la vida privada i espiritual d'una comunitat que el periodista no coneix de forma adequada.

AL-LEGACIONS

La direcció d'El Periódico de Catalunya, ha presentat al-legacions amb data de 30 de maig de 2019. Sostenen que l'article "Los adeptos de una cofradía islámica senegalesa se hacen con el control del "Top Manta" en España", publicat el dia 24 de febrer de 2019 i al qual fa referència la queixa, no vulnera cap principi del Codi Deontològic.

Indiquen que en resposta a les reaccions ocasionades per la publicació d'aquest article, el divendres dia 1 de març de 2019 el diari va publicar un nou article titulat "Los manteros, otra vez en el ojo del huracán". Aquesta informació no serà redactada pels periodistes del diari, sinó per les associacions vinculades a aquesta qüestió. L'objectiu d'aquest article és, tal com indica el mateix mitjà, atendre "con la publicación de esta nota al derecho de réplica solicitado por los colectivos firmantes" tot i que, com s'indica a l'inici de la informació, el diari "no comparte opiniones e interpretaciones expresadas en este texto en relación a informaciones sobre el funcionamiento del 'top manta'". Les associacions que van signar l'article van ser les següents: la Federación de las Dahiras Sufís Muridiyya de España, Federació de les Dahiras Sufís de Catalunya (Bidayatul Xitma), ACRS (Associació Catalana de Residents Senegalesos), CASC (Coordinadora de les Associacions Senegaleses de Catalunya), Sindicat Popular de Venedors Ambulants de Barcelona, Sindicato de Manteros y Lateros de Madrid, Espai de l'Immigrant GRECS (Grup de Recerca sobre la Exclusió i Control Socials), SAFI (Stop als Fenòmens Islamòfobs), OACU (Observatori d'Antropologia del conflicte Urbà), GESA (Grup d'Estudis de les Societats Africanes), ISOR (Investigacions en Sociologia de la Religió), ICA (Institut Català d'Antropologia), OVQ (Observatori de la Vida Quotidiana), SODEPAU (Solidaritat, Desenvolupament i Pau), IRIDIA (Centre per la Defensa dels Drets Humans), COOPGROS, Sccl., La Negraeta Feminista, Masala (Revista d'Informació, Denúncia i Crítica Social).

De la mateixa manera, fent-se ressò de les queixes suscitàdes per part de dos sindicats manters, col·lectius de la immigració africana, CDR, agrupacions de la CUP i seguidors de col·lectius anti-vacunes i a favor de les pseudociències per la publicació del primer article, esmenten la publicació d'un nou article, amb data del 5 de març i titulat "Top manta: información frente a descalificaciones". En aquest article el diari detalla els següents aspectes:

- No es pretén oferir una visió crítica amb l'Islam ni que promogui la islamofòbia
- No es qualifica de criminal a la comunitat Muridiya durant la realització del reportatge

També s'indica que el diari va sol·licitar al Sindicat Popular de Venedors Ambulants i al Sindicat de Manteros i Lateros de Madrid contacte amb els seus respectives portaveus per contrastar la informació, sense obtenir resposta per part seva. El senegalès Babakar Thiakh, muridí i un dels portaveus de la 'dahira' de Barcelona, va tenir coneixement del text que s'estava preparant, i el va llegir en la seva totalitat abans de la publicació. Va enviar 21 correccions particulars de les quals 10 van ser aplicades.

PONÈNCIA

Tenint en compte que la queixa exposada per SOS RACISME Catalunya fa referència a la vulneració de diversos criteris del codi, s'esmenta en aquest punt cada un d'aquests criteris.

Criteri 1. Es considera que el periodista ha tingut com a objectiu informar de manera acurada i precisa. Així mateix, la posterior publicació per part del diari d'un article signat per les associacions vinculades a la qüestió permet que el lector tingui accés a informació contrastada.

Criteri 2. Tenint en compte la informació publicada a l'article motiu de la queixa, no s'observa que el periodista publiqui injúries i difamacions que lesionin la dignitat de la comunitat senegalesa. De la mateixa manera, no s'estima que el periodista no doni opció de rèplica a les persones afectades. La publicació vuit dies més tard d'un article signat per les associacions de venda ambulants d'origen senegalès constata la concessió del diari a donar el dret a rèplica sol·licitat per els col·lectius signants.

Criteri 3. La publicació posterior de dos articles ("Los manteros, otra vez en el ojo del huracán" i "Top manta: información frente a descalificaciones") permet pensar que el diari es compromet a fer autocrítica i està obert a respondre a les queixes que suscita la publicació de les seves informacions.

Criteri 5. Tenint en compte la complexitat del tema, s'accepta la decisió del periodista de no citar les fonts policials consultades. Així mateix, no es considera com precipitada la publicació de la informació, ja que respon al interès d'informar la ciutadania sobre aquesta temàtica.

Criteri 9. La publicació dels detalls de la vida privada i espiritual dels venedors ambulants no són considerats una falta de respecte a la seva privacitat, ja que permeten al lector conèixer millor la seva realitat.

Criteri 10. Amb la publicació de l'article "Los manteros, otra vez en el ojo del huracán" s'observa que el diari té com a objectiu oferir al lector diferents punts de vista, fins i tot aquells que puguin posar en qüestió els judicis emesos pel periodista al primer article.

Criteri 12. Tal com s'indica a l'article "Top manta: información frente a descalificaciones", el diari no pretén promoure desqualificacions cap a l'Islam ni qualificar de criminal a la comunitat Muridiya, per la qual cosa no s'observa que es reforcin estereotips i prejudicis.

Recomanacions 02 i 03 de l'Annex B del Codi: S'observa que el propòsit que ha portat el diari a la publicació d'aquesta informació és el desig de satisfer un interès ciutadà sobre la realitat de la venda ambulants. Pel que fa a la moderació dels comentaris, cada mitjà disposa d'un protocol de moderació i edició de comentaris d'usuaris que s'apliquen a la totalitat de notícies que permeten aquesta opció. Per tant, es considera que la moderació dels comentaris suscitats per aquesta notícia és idèntic al que se segueix per a la resta d'informacions.

Recomanació Annex F del Codi: Tot i la complexitat de la temàtica, es valora l'esforç realitzat pel periodista per comprendre millor la realitat dels venedors ambulants per acostar-la als lectors.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Analitzades les informacions objecte de la queixa presentada per la presidenta i representant legal de SOS RACISME CATALUNYA, considerem que l'article "Los adeptos de una cofradía islámica senegalesa se hacen con el control del *Top Manta* en España", publicat pel diari El Periódico de Catalunya no ha vulnerat els criteris esmentats en la queixa. Així mateix la publicació posterior en el diari dels articles "Los manteros, otra vez en el ojo del huracán" y "Top manta: información frente a descalificaciones" permet contextualitzar millor la primera informació i constatar el desig del diari d'informar als seus lectors respecte aquesta qüestió.

I per que així consti s'estén la present certificació a Barcelona en data 10 de juliol de 2019. Certifico.